

ПРАВО ГРОМАДЯН НА ПИТНУ ВОДУ ТА ВОДОПОСТАЧАННЯ: МІСТО БЕЗ ВОДИ

Курепін Вячеслав Миколайович

доцент кафедри методики професійного навчання
Миколаївського національного аграрного університету,
кандидат економічних наук, доцент, e-mail: kypins@ukr.net

Курепін Валерій Миколайович

завідувач сектору з питань НС та ЦЗН Управління з питань НС та ЦЗН
Миколаївської міської ради

Водна драма, так можна охарактеризувати ситуацію у місті Миколаєві. Вже як два роки підірваний водопровід не забезпечує водою Миколаїв. Відтоді місто пережило місяці повного зневоднення, громадяни міста були вимушені набирати воду з річок та доступних джерел. Запуск солоної води з лиману у водопровідній мережі міста частково вирішив ситуацію [1, с. 33], однак в цілому проблему вирішити не вдалося. Отримуючи у своїй домівки технічну воду громадяни міста стикнулися з низькою якістю води, забрудненнями, її не можна використовувати для приготування їжі, пити. Усвідомлюючи важливість води в житті кожної людини ситуація потребує системного переосмислення і формування інтегрованої політики щодо водопостачання.

В умовах сучасного збройного нападу та військових операцій, зокрема на півдні України, водні ресурси та споруди стали мішенями для нападу, це можна вважати, як засіб ведення війни. Використання водних ресурсів та інфраструктури як цілей, особливо в міських умовах є грубим порушенням норм Міжнародного гуманітарного права. Якби обставини не виникали всі держави, у тому числі протиборчі, зобов'язані поважати та забезпечувати повагу та дотримання норм міжнародного гуманітарного права.

Питання водозабезпечення та водної безпеки у місті Миколаїв вже протягом двох років стає вкрай актуальними. Але незважаючи на те, що вдалося більш-менш врегулювати питання подачі води, змінивши місце [2, с. 16], з якого вода потрапляє у водогін, проблем стає все більше.

Багато хто вважає, що вода у водопровідній мережі міста Миколаїв не може викликати критичних проблем зі здоров'ям її громадян. Але це на перший погляд, пити таку воду небажано та і полоскання роту нею може викликати проблеми з зубами, та і со здоров'єм взагалі. Регулярні експертизи якості води, які проводять співробітники Миколаївської державної лабораторії Держпродспоживслужби показують, що мікробіологічні показники не відповідають нормативам, вода є небезпечною для споживання. При експертизі води у кранах миколаївців були виявлені ентерококи, синьогнійну паличку, токсичні елементи, підвищений вміст хлоридів, сульфатів, сухого

залишку тощо. Це спричиняє у людини різного типу інфекції. Поточний стан якості води не відповідає Державним санітарним правилам і нормам. Таку воду громадяни, у більшості, використовують тільки для побутових потреб [3, с. 31]: миття посуду, прибирання приміщень тощо.

Моніторингові служби за якістю води постійно попереджають, через особливості річки Інгулець, з якої до Миколаєва стали постачати воду показники можуть змінюватися і якість може погіршитися у будь-який час. Тому споживачі можуть тільки сподіватися, що вода, яка подається у місто й надалі буде придатна хоч для побутових потреб.

Пріоритетність питного водопостачання перед іншими видами спеціального водокористування визначені у Законі України від 10.01.2002 р. «Про питну воду та питне водопостачання» (2918-III). Принцип гарантує універсальне право людини на воду, тому для мешканців міста Миколаїв подача води, зокрема якісної питної води має велике значення, це потрібно для підтримки життя кожної людини.

Гарантування державою першочергового забезпечення питною водою населення для забезпечення питних, фізіологічних, санітарно-гігієнічних та побутових потреб змусило керівництво міста одразу після вимушеного припинення водопостачання організувати підвіз питної та технічної води, підвезення бутілізованої води, відкрити доступ до джерел (свердловини).

Поява води у водогінних мережах міста не змогло вирішити проблему водопостачання водою миколаївців [4, с. 32]. Тому місцеві органи виконавчої влади, згідно з Законом 2918-III (стаття № 7) спробували задовільнити потреби населення у питній воді, створили резервну систему питного водопостачання. Але дотриматися екологічних вимог та санітарного законодавства під час експлуатації систем питного водопостачання і досі не вдається.

Виникнення невідповідностей при забезпеченні мешканців міста Миколаїв питною водою нормативної якості порушує вимоги Закону 2918-III. З одного боку держава (місцеві органи виконавчої влади) є гарантом прав громадян на використання якісної питної води, питного водопостачання, з іншого при порушенні режиму функціонування систем питного водопостачання та подачі неякісної питної води влада має ввести обмеження чи тимчасову заборону (зупинення) функціонування системи питного водопостачання. Такі заходи можуть привести к колапсу, тому місцева влада за допомогою організаційних, технічних та санітарно-епідеміологічних заходів намагається вирішувати наявні проблеми сьогодення.

Гарантоване державою першочергове забезпечення громадян питною водою для питних, фізіологічних та інших потреб змушує міські органи влади діяти негайно [5, с. 32]. Вже зараз у розробці декілька проєктів подачі якісної води миколаївцям: перший, відновлення резервуару води в Жовтневому водосховищі; другий, відновлення забору води з Дніпра; третій, побудова нового забору води з Південного Бугу. Який з варіантів буде реалізоване покаже час [6, с. 38]. На сьогодні, головне, кожен розуміє, право на якісну воду має кожен.

Підбиваючи підсумки, зауважимо, кожен громадянин країни має право бути інформованим про свої права та проблеми, які впливають на отримання безпечних і доступних послуг води. Закон України «Про питну воду та питне водопостачання» закріплює низку прав на питну воду: забезпечення кожного мінімальної кількості питної води; вода для споживання повинна бути фізично доступною та придатна для використання на недискримінаційній основі.

Список використаних джерел

1. Іваненко В. С., Курепін В. М. Солоня вода у водогінних мережах міста – вихід з ситуації чи екологічна проблема // Екологічна і техногенна безпека. Охорона водного і повітряного басейнів. Утилізація відходів : матеріали міжнар. наук.-техн. конф., Харків, 19–20 квіт. 2023 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. С. 32-36. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13842>.

2. Лотарева Д. Проблеми питної води в Україні: шляхи її вирішення // Захист водних ресурсів – Глобальні виклики, загрози опустелювання територій, міжнародні зобов'язання держав світу : тези доповідей здобувачів вищої освіти та інших учасників освітнього процесу за результатами проведеного тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті, м. Миколаїв, 22 березня 2023 року. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 15-17. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12995>.

3. Прясова Н. Дотримання екологічних прав: позиція громадян // Збереження планети – глобальні виклики, загрози, можливості на засадах результативного партнерства : тези доповідей тематичного круглого столу з питань екологічної безпеки до Всесвітнього Дня Землі – Earth Day, м. Миколаїв, 20 квітня 2023 року / Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 30-33. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13243>.

4. Іваненко В. С., Петровських А. Д. Відновлення водних шляхів в Україні // Захист водних ресурсів – Глобальні виклики, загрози опустелювання територій, міжнародні зобов'язання держав світу : тези доповідей здобувачів вищої освіти та інших учасників освітнього процесу за результатами проведеного тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті, м. Миколаїв, 22 березня 2023 року. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 31-33. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12984>.

5. Іваненко В.С., Курепін В. М. Місцеві органи влади в умовах воєнного стану: повноваження та співпраця військових адміністрацій з органами місцевого самоврядування // Правові засади організації та здійснення публічної влади : V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Хмельницький, 17 червня 2022 р. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022. С. 148-150. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11869>.

6. Петровських А. Д. Планувальні рішення комплексного плану, основа розвитку територій об'єднаних громад // Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості : тези доповідей за результатами тематичного «круглого столу», м. Миколаїв, 9 грудня 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 37-40. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12075>.